

Leeswijzer

Programma 1 omvat het thema Wonen. Naast de verdere inbedding van de Omgevingswet, de verdere uitrol van Geef Lichtenvoor de Kleur! en Programma Stad Groenlo spelen er veel meer verschillende ontwikkelingen die het komende jaar aandacht vragen van het gemeentebestuur en de ambtelijke organisatie. Daarbij willen we een viertal speerpunten benoemen:

- Op basis van de visie en de uitvoeringsagenda voor het buitengebied werken we naar de uitvoering. "Van papier naar praktijk". Er komen veel veranderingen op het buitengebied. Veranderingen ten aanzien van (agrarische) bedrijfsvoering, initiatieven in het kader van de klimaatdoelstellingen en dergelijke vragen om aandacht en daadkracht van onze gemeente.
- Doorontwikkeling van woningbouw in alle kernen. Er zijn nieuwe kaders ontwikkeld voor woningbouw in de kleine kernen en Groenlo en Lichtenvoor de Kleur. Daarnaast zijn er verruimde mogelijkheden voor functieverandering van agrarische erven nabij de kernen (woondroebel-beleid). Inmiddels zijn op basis van deze kaders in iedere kleine kern één of meerdere woningbouwplannen in ontwikkeling of uitvoering.
- Op basis van onze vastgestelde Omgevingsvisie maken wij aanpalend beleid. In de Omgevingsvisie is beschreven welke opgaven in programma's en uitvoeringsplannen worden uitgewerkt.
- Regionale Energie Strategie Achterhoek. Duurzaamheid en energiedoelstellingen zijn geen zaak voor gemeenten alleen. Mede daarom participeren wij in de verdere ontwikkeling van een regionale energiestrategie voor de gehele Achterhoek.

Gezonde en veilige leefomgeving

Ambitie

De omgeving waarin we wonen houden we in onze kernen prettig. We zullen hierbij in groeiende mate rekening moeten houden met klimaatveranderingen. Droogte, hitte en weerextremen stellen ons voor steeds grotere uitdagingen. Integrale projecten, daar waar het kan via een integrale wijkaanpak, dragen bij aan een gezonde en veilige leefomgeving. We zetten ons in voor een sterk netwerk van kernen met een rijk en sociaal verenigingsleven. En dat binnen een afwisselend en duurzaam landschap.

Doelstellingen

Al onze (nieuwe) ontwikkelingen en onderhoudswerkzaamheden bevatten maatregelen om de fysieke leefomgeving zo in te richten dat deze bijdraagt aan een gezonde leefomgeving.

De omgeving waarin we leven, bewegen, ontmoeten en waarin iedereen mee kan doen moet gezond en klimaat adaptief zijn. Een gezonde manier van leven is de regel bij het inrichten van onze openbare ruimte. Een groene leefomgeving draagt daarnaast bij aan het tegengaan van hittestress en het mogelijk beperken van wateroverlast in de kernen.

Doelstellingen

Bevorderen van biodiversiteit is een vast aandachtspunt bij alle ruimtelijke ontwikkelingen en beheertaken.

We willen de biodiversiteit in onze gemeente versterken. Dit doen we onder andere door bij alle ruimtelijke ontwikkelingen en beheertaken aandacht te besteden aan biodiversiteit. We zoeken ruimte voor herstel van de biodiversiteit door de aanleg van groenstroken, duurzaam maaibeheer en agrarisch natuurbeheer.

Doelstellingen

Oost Gelre is zo snel als mogelijk, maar uiterlijk in 2050 energieneutraal.

De basis voor de lokale ambitie is het regionale 'Akkoord van Groenlo' 3.0 en de regionale uitvoeringsagenda. In deze regionale uitvoeringsagenda duurzame energie Achterhoek is een mix aan hernieuwbare energiebronnen opgenomen van wind, zon en biomassa naast een besparingsdoelstelling op elektriciteit en gas. De uitvoeringsagenda voor Oost Gelre, welke is vastgesteld in november 2024, is opgesteld op basis van de regionale agenda.

Op 8 april 2025 is het beleidsdocument Grote Windmolens vastgesteld door de raad. In de loop van 2025 volgt de verordening Lokaal Eigendom. Daarna zal het mogelijk zijn om initiatieven voor windenergie in behandeling te nemen. De RES 2.0 wordt medio 2025 vastgesteld. Het niet-gealloceerde deel zal ingevuld zijn. Daarnaast worden de resultaten van de Plan Milieu Effect Rapportage verwerkt in de RES 2.0.

Voor 31 december 2026 moet elke gemeente beschikken over een warmteprogramma. De transitievisie warmte uit 2021 was redelijk vrijblijvend. Het warmteprogramma daarentegen geeft de gemeente meer mogelijkheden en bevoegdheden om de gemeente aardgasvrij te maken. In 2025 is gestart met het opstellen van het warmteprogramma, onder andere door deel te nemen aan een begeleidingstraject van het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie (NPLW). Eind 2025/begin 2026 zal het warmteprogramma gereed zijn.

Doelstellingen

Ruimtelijke ontwikkelingen worden altijd op een passende manier gekoppeld met het natuurlijke bodem- en watersysteem en zijn op deze manier klimaatadaptief

Met maatregelen op het gebied van klimaatadaptatie waarborgen we de veiligheid en gezondheid van onze inwoners. Met deze ingrepen in onze fysieke leefomgeving beperken we de gevolgen van wateroverlast, droogte en hittestress. Voor het landelijk gebied hanteren we ons landschappelijk raamwerk met verschillende landschapstypen als vertrekpunt voor toekomstige ontwikkelingen. Samen met onze buurgemeenten in de Achterhoek bepalen we wat Bodem en Water Sturend betekent voor onze ruimtelijke ontwikkelingen.

Doelstellingen

Voor het gemeentelijke vastgoed wordt bespaard op energieverbruik en wordt zelf energie opgewekt.

We onderzoeken per gebouw wat de mogelijkheden zijn om panden te verduurzamen. Dit nemen we mee in de planning groot onderhoud. Om te besparen op het energiebeheer voeren we maandelijkse controles uit op de verbruiken. Als het gebouw geschikt is, zijn/worden zonnepanelen geplaatst. Tijdens groot onderhoud worden gebouwen gelijktijdig na-geïsoleerd en eventueel andere maatregelen genomen. Daar waar mogelijk worden gebouwen gasloos gemaakt.

Doelstellingen

We kiezen voor een gezonde en klimaatadaptieve leefomgeving en zetten in op een leefomgeving die uitnodigt tot bewegen, ontmoeting en waarin iedereen mee kan doen. Een gezonde leefstijl is de norm.

We nemen maatregelen kunnen nemen om de fysieke leefomgeving zo in te richten dat deze bijdraagt aan een gezonde en veilige leefomgeving. We maken onze inwoners bewust van een gezonde leefstijl door een preventief aanbod.

Hechte en leefbare kernen

Ambitie

Oost Gelre ontwikkelt zich verder tot een afwisselende gemeente met acht unieke en sterke kernen. De omgeving waarin we wonen houden we in onze kernen prettig. Een goede verbondenheid is een voorwaarde voor kernen waar we goed kunnen leven, met een goed ondernemersklimaat en een goede bereikbaarheid.

Doelstellingen

Bij bouwprojecten is het uitgangspunt: levensloopgeschikt, klimaatadaptief en zo veel mogelijk energieneutraal en circulair.

Bij herontwikkeling van een locatie binnen de bebouwde kom behouden we het waardevolle groene en dorpse karakter van een kern. We willen de prachtige groene woon- en leefomgeving behouden. Bij nieuwbouw zullen we circulariteit in de beeldkwaliteitsplannen borgen. Dit zal een steeds grotere rol gaan spelen.

Doelstellingen

We bouwen een passende woning voor iedereen. We voeren hierbij de doelstellingen, genoemd in de woonvisie en woonzorgvisie uit.

Het aanbod van wonen met zorg sluit aan op de lokale vraag waarbij wij extra aandacht hebben voor: doorstroming van beschermd wonen naar zelfstandig wonen, zorg en huisvesting van ouderen en specifieke zorg. Daarnaast voeren we onze taakstelling voor vluchtelingen en statushouders zo goed mogelijk uit en we hebben oog voor een goed woon- en werkklimaat voor de tijdelijke internationale medewerker.

We gaan ervan uit dat de Wet versterking regie volkshuisvesting per 1 januari 2026 van kracht wordt en dat daarmee het verplichte Volkshuisvestingsprogramma ons meer regie en samenwerking met wooncorporaties en zorgpartijen biedt.

Doelstellingen

We ontwikkelen een levendig centrum in Groenlo.

Met verschillende projecten en opgaven uit het Programma Stad Groenlo en het programma 'de Spaanse Weg' geven we samen met inwoners en ondernemers invulling aan het versterken van het centrum van Groenlo waardoor het goed wonen, werken en recreëren is. 'Mensen maken de stad'

Doelstellingen

We ontwikkelen een levendig centrum in Lichtenvoorde.

Met Programma Lichtenvoorde (voorheen 'Geef Lichtenvoorde Kleur') geven we invulling aan het versterken van het centrum van Lichtenvoorde.

Doelstellingen

We versterken de leefbaarheid van buurt en wijk.

Het streven is het behoud van een basisniveau aan voorzieningen in elke kern: basisschool, ontmoetingsplek en zorgpunt; waarbij het minimum is een toekomstbestendige fysieke ontmoetingsplek en een optimale bereikbaarheid naar de voorzieningen in andere kernen. We assisteren inwoners in de energietransitie bijvoorbeeld met ondersteuning bij het isoleren van woningen (aardgasvrij gereedmaken). Met de DBO's maken we een doorvertaling van de huidige ruimtelijke verkenning voor woningbouw. We brengen potentieel kansrijke locaties voor woningbouw voor de toekomst in beeld.

We zijn gestart met een pilot voor een integrale wijkgerichte aanpak op het Hooiland in Lichtenvoorde om de diverse onderwerpen in de openbare ruimte te verbinden met klimaat- en energie opgaven naast ontmoeten en bereikbaarheid.

Doelstellingen

We versterken het Erfgoed in onze gemeente; wanneer er een nieuwe invulling nodig is van Erfgoed (een pand of gebied) hanteren wij het uitgangspunt dat de functie passend moet zijn en recht doet aan de cultuurhistorische kwaliteiten.

Vanuit het erfgoedbeleid 2025 en het bijbehorende uitvoeringsprogramma geven we invulling aan het versterken van het erfgoed. Erfgoed blijft alleen in stand met een goede functie. We zetten ons in om samen met eigenaren en initiatiefnemers goede invulling te krijgen bij ons erfgoed.

Doelstellingen

Wij bouwen tot en met 2030 minstens 1300 woningen waarbij we een evenredige verdeling tussen sociale huur, betaalbare koop en dure koop nastreven.

Bij een nieuwbouwproject ligt de focus op een compleet en divers aanbod aan huur- en koopwoningen waarbij wij aandacht hebben voor de betaalbaarheid en voor de doelgroepen starters en senioren.

Aantrekkelijk landelijk gebied

Ambitie

De gemeente Oost Gelre kent een gevarieerd buitengebied met een agrarisch karakter, een aantrekkelijk landschap en unieke natuurgebieden. Het is hier goed wonen, werken en recreëren. Dit doen we al decennialang in verbondenheid met elkaar. En dat willen we graag zo houden. Tegelijk zien we dat we de komende jaren te maken krijgen met stevige opgaven. Denk aan het behouden van een aantrekkelijke, leefbare en gezonde woonomgeving voor de veranderende behoeftes van de bevolking. Aan vraagstukken rondom biodiversiteit, duurzaamheid en energie. Aan het blijven bieden van ruimte aan een gezonde en duurzame agrarische sector, aan het versterken van goede bereikbaarheid en een succesvolle transitie in ons buitengebied. Het landschap vormt hierin het dragende geheel.

Doelstellingen

Op gemeentelijk niveau zetten wij in op een blijvende, sterke positie van toekomstbestendige landbouw die een belangrijke plaats en functie heeft én houdt in het landelijk gebied.

Toekomstbestendig zijn betekent continu leren en bewegen. Het betrekken van ondernemers en inwoners is onmisbaar voor een toekomstbestendige leefomgeving. Als lokale overheid streven wij ernaar het goede voorbeeld te geven en (agrarische) ondernemers te faciliteren en inspireren om zich continu te blijven ontwikkelen. Dit betekent ook nieuwe vormen van agrarische bedrijvigheid en ruimte voor nieuwe vormen van duurzaam ondernemen. Hiermee willen we de economische positie van het buitengebied versterken.

Doelstellingen

Samen met het waterschap zetten wij in op aanpak van droogte. Wij willen die aanpak realiseren op basis van het natuurlijke watersysteem.

Uit het rapport “Het watersysteem in balans. Een verkenning toekomstperspectief Achterhoek en Liemers” blijkt dat we de nodige maatregelen moeten treffen. Daar is draagvlak voor. Op het moment dat dat aangepakt wordt willen wij dat combineren met maatregelen die ook goed zijn om droogte en wateroverlast tegen te gaan, om biodiversiteit te verbeteren en om landschap te versterken.

Doelstellingen

Wij faciliteren agrarische bedrijven die een toeristische component aan de bedrijfsvoering willen toevoegen voor zover dat een meerwaarde biedt voor het toeristisch product binnen onze gemeente.

Om een bijdrage te kunnen leveren aan de maatschappelijke opgaven is het belangrijk om agrotourisme te zien en te ontwikkelen als onderdeel van een integrale aanpak van het landelijk gebied. Dit zodat agrotourisme kan bijdragen aan de beleving en waardering van het landelijk gebied, het verkorten van de voedselketen en een vitale agrarische sector.

Doelstellingen

Wij gaan voor een vitaal en aantrekkelijk landelijk gebied waarin alle gebruikers van het landelijk gebied werken binnen de draagkracht van natuur, klimaat, water en bodem.

Uit onderzoek dat in het kader van de omgevingsvisie is uitgevoerd blijkt dat veel waardering is voor ons landschap. Waar mogelijk versterken we deze in combinatie met maatregelen die wij of andere overheden.

Doelstellingen

Wij streven ernaar om de toeristische potentie van het aantrekkelijke landschap van Oost Gelre te vergroten. We versterken daarom de culturele en natuurhistorische waarden in het buitengebied.

Het landschap vormt een thuis voor de inwoners van Oost Gelre en een rijk decor voor bezoekers. Het is een warme jas en een bron van beleving en ontdekking. We zullen ontwikkelingen afwijzen die landschappelijke kwaliteit aantasten en bevorderen als deze van toegevoegde waarde zijn. Voor ontwikkelingen van bestaande functies hanteren we het principe van 'voor wat hoort wat'. Dat betekent ook dat ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied worden afgestemd op de draagkracht van het landschap. De kernkwaliteiten van het cultuurlandschap zijn het uitgangspunt voor herstel en versterking.

Doelstellingen

Wij streven naar een optimale verstandhouding met onze agrarische ondernemers en andere grondeigenaren in het buitengebied. Zij vormen een belangrijke (economische) drager in ons landelijk gebied.

Om te weten wat er leeft gaan wij het gesprek aan met onze agrarisch ondernemers in het buitengebied. Door onder andere het inzetten van een agrarisch contactpersoon, een ervencoach en door het houden van interviews weten we wat er leeft en wat de behoefte is. Onze site biedt op een toegankelijke wijze de juiste informatie over VAB-beleid, subsidies en andere info die belangrijk wordt gevonden.

Doelstellingen

Wij zetten in op een robuuste groen-blauwe dooradering van het buitengebied die bijdraagt aan de verbetering van landschapskwaliteit en biodiversiteit met een regeling waarbij grondeigenaren een marktconforme vergoeding ontvangen.

De belangrijkste kernkwaliteit van ons landschap zijn de coulissen (groen blauwe dooradering). De afwisselende landschappen, met houtsingels omzoomde percelen, groene boerenerven, zandwegen met struwelen, beken, bosjes en laanbeplantingen worden bijzonder gewaardeerd. Dit landschappelijk mozaiek is kwetsbaar en verdient structureel beheer. We zetten ons in voor een marktconforme vergoeding voor grondeigenaren voor instandhouding, beheer en versterking van de coulissen. Het 'voor wat hoort wat' principe bij planologische medewerking voor ruimtelijke ontwikkelingen wordt ingezet om de groenblauwe dooradering te versterken. Met het waterschap maken we afspraken om het fijnmazig net van watergangen natuurvriendelijker in te richten en te beheren.

Doelstellingen

Wij zetten in op maatwerk bij vrijkomende agrarische bebouwing en verbreding, waarbij ook omgevingskwaliteit en leefbaarheid worden versterkt.

Wij hebben nu een vrij strikt beleid ten aanzien van vrijkomende agrarische bebouwing. In 2026 hebben wij geactualiseerd beleid voor functieverandering.

Beleidsindicatoren

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Bron	Oost Gelre	Gemeentegrootte 25.00050.000 inw.	Jaar
Verkeer en vervoer	Geregistreerde ongevallen met letsel ziekenhuis	%	Veiligheid NL	15,4%	16,2%	2023
Volksgezondheid en Milieu	Totaal huishoudelijk restafval	kg/inwoner	CBS	38	119	2023
Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	21,3%	geen data	2022
Volksgezondheid en Milieu	Woningen met zonnepanelen	%	CBS	44,0%	geen data	2023
Vhrosv	Gemiddelde WOZ waarde woningen	duizend euro	CBS	307	376	2024
Vhrosv	Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	9,6	8,4	2023
Vhrosv	Demografische druk	%	CBS	82,2%	80,1%	2025

Bron: waarstaatjegemeente.nl, cijfers worden regelmatig geactualiseerd en kunnen afwijken

Middelen: wat mag het kosten?

x € 1.000

	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten					
Ongewijzigd beleid	21.825	20.290	20.290	20.290	20.290
Structurele wijziging					
Incidentele wijziging					
Nieuwe raming lasten	21.825	20.290	20.290	20.290	20.290
Baten					
Ongewijzigd beleid	9.623	9.828	9.828	9.828	9.828
Structurele wijziging					
Incidentele wijziging					
Nieuwe raming baten	9.623	9.828	9.828	9.828	9.828

	2025	2026	2027	2028	2029
Saldo	12.202	10.462	10.462	10.462	10.462
Voorstel nieuw beleid structureel		507	799	1.079	1.387
Voorstel nieuw beleid incidenteel		1.387	1.361	1.122	937
Dekking voorziening riolering		157	246	482	687
Dekking reserve		1.230	1.115	640	250
Saldo nieuw beleid		507	799	1.079	1.387
Totaal saldo programma 1	12.202	10.969	11.261	11.541	11.849

Samenstelling van de ramingen van het jaar 2026 op taakniveau

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primitieve begroting 2026
Lasten		
TV2.1	2.1 Verkeer en vervoer	6.247
TV5.5	5.5 Cultureel erfgoed	229
TV5.7	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.245
TV7.2	7.2 Riolering	3.123
TV7.3	7.3 Afval	2.886
TV7.4	7.4 Milieubeheer	2.623
TV8.1	8.1 Ruimte en leefomgeving	1.247
TV8.3	8.3 Wonen en bouwen	687
Totaal Lasten		20.290
Baten		
TV2.1	2.1 Verkeer en vervoer	-517
TV5.7	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1
TV7.2	7.2 Riolering	-4.016
TV7.3	7.3 Afval	-3.724
TV7.4	7.4 Milieubeheer	-649
TV8.1	8.1 Ruimte en leefomgeving	-311
TV8.3	8.3 Wonen en bouwen	-611
Totaal Baten		-9.828
Gerealiseerd saldo van baten en lasten		10.461
Gerealiseerd resultaat		10.461

Voorstellen van nieuw beleid voor het jaar 2026

x€ 1.000

Omschrijving	Investeringen	Dekking uit riolering	Dekking uit reserves	Budgettaire lasten
P1 Kadernota 2026:				
Herinrichting kruispunt Barkenkamp/Deken Hooijmansingel en doortrekken vrijliggende fietspaden/voetpaden naar nieuwe busstation te Groenlo.	350			23
Aanschaf gladheidsmaterieel 5 strooiers	250			31

Omschrijving	Investerings	Dekking uit riolering	Dekking uit reserves	Budgettaire lasten
2e ronde stresstesten klimaatadaptatie			50	
Uitvoeren programma Klimaat (overkoepelende integrale acties)			20	
Beleid Klimaatadaptatie			75	
Oplossen achterstallig onderhoud landschapselementen			50	
Ontstenen in kernen van Oost Gelre			100	
Rehabilitatie verhardingen buiten de bebouwde kom	1.200			78
Renovatie gemalen en drukunits	200	12		
Rioolrenovatie obv beheerprogramma	100	6		
Onderzoeken en plannen uit WRP		50		
Uitvoeringsagenda energietransitie - werkstroom gemeentelijk vastgoed- versneld vervangen openbare verlichting	500			32
Reconstructie Pastoor Zanderinkstraat en de Haare te Zieuwent	1.066			69

Omschrijving	Investerings	Dekking uit riolering	Dekking uit reserves	Budgettaire lasten
Aanleg en verbetering riolering Pastoor Zanderinkstraat en de Haare te Zieuwent	1.006	58		
Herinrichting Richterslaan te Lichtenvoorde	2.500			163
DPRA maatregel realiseren bovengronds afstromen hemelwater ivm wateroverlast Richterslaan	150	9		
Visie Bewegen, Ontmoeten en Spelen (gezonde leefomgeving)	238			15
Herstel vestingwal Ziekenhuisstraat Groenlo	680			51
Oplossing knelpunten hemelwaterafvoer diverse kernen	80	4		
Duurzame omvorming openbare ruimte tbv klimaatdoelstellingen en wateroverlast	100	6		
Herinrichting kruispunt Kievitstraat-Varseveldseweg te Lichtenvoorde	263			17
Maatregel DPRA, afvoeren hemelwater Schatbergstraat via Kievitstraat naar Roerdomp te Lichtenvoorde	200	12		
(Voorbereidingskrediet) Herinrichting Lichtenvoordseweg (Oude Aaltenseweg - Mattelierstraat) te Groenlo	50			

Omschrijving	Investerings	Dekking uit riolering	Dekking uit reserves	Budgettaire lasten
Herinrichting Kerkhoflaan, gedeelte Richterslaan-einde weg te Lichtenvoorde	420			27
(Voorbereidingskrediet) Reconstructie Rembrandtplein, Oude Aaltenseweg(gedeelte Bronckhorststraat-Dr. Schaepmanstraat), Hugo de Grootstraat, Dr. Schaepmanstraat en Vondelstraat te Lichtenvoorde	110			
(Voorbereidingskrediet) reconstructie Het Blik te Groenlo	110			
Programma stad Groenlo doorontwikkeling pijler 3 en 4			100	
2027: Groenlo 750 jaar stadsrechten / 400 jaar na Slag om Grolle			100	
Klimaatmaatregelen voor alle kernen			40	
Huisvesting bijzondere doelgroepen			95	
Duurzame vervanging van (laan)bomen als gevolg van uitval vanwege klimatologische omstandigheden			100	
Uitbreiding van taken met de komst van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging			150	
Versnelling woningbouwopgave			350	

Omschrijving	Investeringsen	Dekking uit riolering	Dekking uit reserves	Budgettaire lasten
Totaal	9.573	157	1.230	507